

El Serrallo vist pels escriptors, una ruta literària

*15a edició
Juliol 2019*

El Serrallo vist pels escriptors. Una ruta literària

Començarem a passejar pel Serrallo, ens aturarem en algun lloc i escoltarem la lectura d'un text. Pot ser una poesia, el paràgraf d'una descripció històrica o d'una novel·la, un record escrit o un apunt de dietari. Seran les veus d'historiadors, novel·listes, cronistes i poetes; cadascun amb una de pròpia. Ens aproparem, a través de la lectura en veu alta, al patrimoni immaterial del Serrallo. Aquests són els propòsits dels organitzadors, la Biblioteca Pública de Tarragona i el Museu del Port de Tarragona.

En total llegirem 14 textos. Entre ells n'hi ha d'autors tarragonins com Josep Pin i Soler, Josep Yxart, Joan Antonio Guardias o Olga Xirinacs; altres són de tarragonins d'adopció com Jordi Tiñena, Carles Cepero i Artur Bladé. També ens acompanyaran escriptors prou reconeguts com Josep Pla o Carlos Barral, al costat d'altres més novells com Ignasi Revés, Imma Pujol o el serrallesc Felip Caudet.

Ara ja, caminem una mica, llegim i escoltem.

Itinerari i lectures

1. **Museu del Port.** *La Platja* de Josep Pin i Soler.
2. **Moll de Costa.** *Passeig pel moll* de Josep Yxart
3. **Antic emplaçament Buenos Aires.** *De pescador a cuiner* d'Imma Pujol.
4. **Antic emplaçament del Club Nàutic.** *Pel car de fora* de Carlos Barral.
5. **Pantalà de fusta.** *El mestre d'aixa* de Josep Pla i *Pel car de fora* de Carlos Barral.
6. **Antic emplaçament de la subhasta.** *Dies a Tarragona* d'Artur Bladé.
7. **Plaça Bonet.** *El Serrallo* de Carles Cepero
8. **Plaça Bonet (Monument família pescadora).** *La memòria del Ros* d'Ignasi Revés.
9. **Cruïlla carrers Espinach i Sant Joan.** *Música de cambra* d'Olga Xirinacs.
10. **Plaça Sant Magí.** *La Taula rodona* de Felip Caudet.
11. **La Puda.** *La Xarxa* de Jordi Tiñena.
12. **Escultures de Beatrice Bizot.** *Teoria del Serrallo* de Joan Antoni Domènech.

1. Museu del Port

La Platja

Al dir la platja s'entenia aquell retall de món estès sota el carrer de Mar en lo quin vivien los pescadors, treballaven, renegaven, procreaven i morien. Menos los qui donaven fons per cent brases d'aigua algun dia de migjornada. [...].

Les cases dels pescadors, les botigues, se trobaven renglerades del racó a on comença el moll, fins el farelló [...]. Les botigues se composaven d'un magatzem, als baixos, on tot a l'entorn de les parets hi havia jaços pels hòmens, tinells pels palangres, cordes, fils, canonets d'hams, peces de cotolina, feixos de xàrxies, volantins, ralls, olles de quitrà, pinzells, agulles saqueres, cabdells de fil, troques de cànem, corns, llanternes, ternals i boixells. Una escaleta, al costat de la porta de la botiga, conduïa a l'habitació reservada a la família del patró, o per millor dir, a sa muller i filles, si en tenia ! Los hòmens hi pujaven rares vegades. Si les famílies eren nombroses, vivien a la ciutat. L'habitació es composava d'una cambra amb alcova i d'un recambró en lo quin una escala de fusta donava accés a la finestra-porta que eixia al carrer de Mar. [...]

L'amoblament es reduïa a un llit de posts i bancs amb màrfega i matalàs cobert de conxa l'hivern, de vànova d'indiana l'estiu. Arrimada a la paret una gran caixa o baül damunt de dos cavallets. Al costat la pastera. Entre la caixa i la pastera la finestra amb vistes a la mar, o el més jaio de la casa, baldat de reuma, necessitava fregues de greix de gallina o pegats de llinet ben calentons [...].

A la paret una magdalena vestida de cabells grocs, unes ànimes del Purgatori amb força flamarades, o un Sant Antoni que guarda de prendre mal.

El text i l'autor

Els fragments seleccionats són del començament de la novel·la *Jaume* de l'escriptor tarragoní **Josep Pin i Soler**. Hi queda reflectida de forma plausible la vida dels pescadors de la platja de Tarragona al voltant dels anys seixanta del segle XIX, poc abans que els fessin anar a viure a l'emplaçament de l'actual Serrallo. Pin i Soler havia nascut el 1842 i va morir a Barcelona el 1927. El 1887, de tornada a Tarragona després d'haver viscut a Marsella gairebé vint anys, publicà *La família dels Garrigas*, on retrata la seva ciutat natal. Un any més tard publicà *Jaume*, i a l'any següent, *Níobe*. Els tres relats formen una trilogia que li va valer per fer-se un lloc d'honor entre els narradors catalans.

2. Moll de Costa

Passeig pel moll

Lo moll, llenca de terra estreta i llargaruda que no figura en el mapa, vist des de ma ciutat natal, i de lluny, té la forma d'una dalla sobre el mar. [...]

Allà, a la caiguda de la tarda, lo paisatge és preciosíssim. Un sol esplendent l'il·lumina; un cel rialler s'emmiralla en aquelles aigües, diluint-se en un blau clar, puríssim, casi blanc, i tenyint-se en tota la ratlla del mar amb imperceptibles gradacions del violeta i el rosa, suaus, indefinibles. En l'aire pur, humit i salitrós, totes les siluetes adquireixen [...] nitidesa i precisió [...] i quan lo sol se pon, l'espectacle que es produeix és esplèndid. [...]

Al moll, quina vida i animació en aquella hora, amb la carga i descarga! Quin formigueig de gent! Capatassos, camàlics, mariners i carreters anant i venint entre els carros, les botes, les dogues, les piles de taronges o bacallà! En tota la llargada del moll, algunes tavernes improvisades amb quatre pals i un parell d'estores [...]. Los carabiners, amb guants verds i molt estirats, passegen de grup en grup; al mig de la feina; al mig de la feina de descarga, una tauleta o una bàscula i algú que apunta o compta. I els barcos gronxant-se en l'aigua i el sol ponent-se.

Quantes vegades he contemplat l'espectacle des de la mateixa punta ! La punta té quelcom d'illot solitari, amb sa gran llanterna entre el rocam de l'embocadura. Allí no hi arriba la remor de la descarga ni es té enfront altra vista que la costa on se pon lo sol [...]. En aquesta hora, en fi, tornen les barques de pescar...Ja tornen...Les heu vistes sobre la planúria del mar tota la tarda, aquella esquadra de blanques veles llatines, com vol de gallinetes...Eren lluny, lluny...Ja són aquí...La vela que semblava com una petita ala de colom, passa per davant de la punta com un immens fantasma que tapa el sol, i estén sobre d'ella, un instant, una vasta ombra. Lo barco que semblava una closca s'engrandeix, i asseguts en la popa veieu els mariners sopant mentre fan via, i arriben a l'orella sos renecs i ses converses. I l'ampla estela remoreja rere el vaixell, trencant l'onatge amb una glopada vastíssima de sabonera, i mentre la vela se va allunyant dintre el port, en passa un altre, com llarga professó de fantasmes gegants, com majestuosa filera de frares amb colossal caputxa...I el sol se pon...[...]

El text i l'autor

Josep Yxart i de Moragas (1852-1895) fou crític literari, periodista i escriptor. Pertanyia a una família benestant de Tarragona i es llicencià en dret, però des de 1872 havia iniciat les seves col·laboracions a diferents diaris, i després de fer el servei militar, influït per les lectures de Taine, es dedicà professionalment a la crítica literària. Són obres seves *Lo teatre català. Assaig històric-crític*, *Fortuny*, *El arte escénico en España* i *El Año pasado*.

3. Antic emplaçament del restaurant Buenos Aires

De pescador a cuiner.

En Ramon té seixanta-cinc anys i sempre ha viscut al Serrallo. Dels tretze fins els quaranta anys va treballar com a pescador d'arrossegament a la barca *Dolores*. I d'encà del dia que va deixar la mar és el propietari i cuiner del restaurant El Romesco al carrer de Sant Pere. [...]

A la seva carta mai no hi falta el peix de la mar de casa, com diuen els serrallencs, que compra a la subhasta de la Llotja de Peix de la Confraria de Pescadors. Cada tarda quan arriben les barques i salten el peix a terra, en Ramon o en Xavi, l'altre cuiner del restaurant, se'n van cap al Pes a la Confraria per poder triar el millor peix per als seus clients. L'especialitat del restaurant d'en Ramon és el romesco, des del més tradicional al més modern: de pop roquer, de rajada, de rap amb gambes i escamarlans, de bacallà amb patates, de calamars de platja amb cloïses, de llenguado... Li surt tan bo que tothom va expressament al seu restaurant a tastar aquest plat. I és que en Ramon ha guanyat dues vegades el concurs de Mestre Major Romescaire. [...]

Gairebé cada tarda en Josep, el nét més petit d'en Ramon, visita el seu avi al restaurant. A en Josep li agrada molt escoltar les històries de l'avi, passejar pel moll, tombar pel restaurant quan encara és buit, tafanejar per la cuina...Un dia, mentre el xiquet estava assegut dibuixant i l'avi repassava els comptes, en Josep li va demanar:

— Avi, qui t'ha ensenyat a cuinar tan bé? La teva mare? L'àvia? O vas anar a una escola?

— I ara! Me'n va ensenyar, fa molt de temps, l'Albert, el cuiner i pescador de la *Dolores*. Quan jo era xiquet de la teva edat somiava ser pescador. [...] Recordo que de petit m'agradava molt passejar pel moll: veure arribar les barques i els pescadors feinejar i, cap al tard, sentir l'olor dels ranxets. Quan

Vaig fer tretze anys el pare va anar a parlar amb en Pau, patró i timoner de la *Dolores*, per demanar-li si necessitaven algú. I al cap d'unes setmanes em van agafar com a xiquet de bord. La *Dolores* era una bona barca i la tripulació com una família: en Pau era un gran home i sabia manar molt bé la barca, l'Andreu era el motorista, el Garrutxero, el Miquès i en Jordi treballaven de pescadors, l'Albert era el més més gran i feia també de cuiner, i en Pere el Vermell i el seu cosí Joan eren els pescadors més joves de bord.

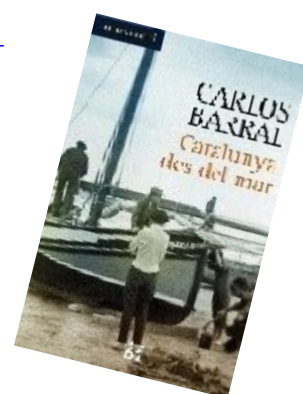
El text i l'autor

Imma Pujol Farrés és bibliotecària documentalista, potsgrau en mediació cultural i membre del grup de biblioteques infantils del Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya. És nascuda a la Catalunya central, Igualada (L'Anoia) i viu a Piera. La feina va portar-la l'any 1994 a treballar a la Biblioteca Pública de Tarragona. El projecte *El Serrallo, un lloc de conte* li ha permès de conèixer i divulgar entre els més petits la vida dels pescadors del Serrallo.

4. Antic emplaçament del Club Nàutic

Pel car de fora

El Club Nàutic de Tarragona, una de les institucions socials i marineres importants de la costa catalana i de la vida tarragonina, amb gloriosa tradició de remers esportius que han lluit per tot arreu les pales vermelles de fina creu blanca, es troba a la part de garbí del port, davant mateix del pont de ferro que dona ingrés al barri mariner del Serrallo. A les seves palanques amarraven, fins fa poc, velers més aviat modestos, d'aquells que indiquen l'existència de vertaders afeccionats i autèntics nautes. Jo crec que el més gros era la goleta *Gipsy*, de construcció anglesa, treballada amb fustes fines, que havia estat de la meua família política. També hi havia nombroses barques pariades per a la pesca esportiva d'altura. I els magatzems eren plens d'*outringers*, *yols* i *canoés* i tota mena d'embarcacions de regates de rem, temudes a tots els clubs de les costes mediterrànies espanyoles. Jo mateix vaig ser derrotat, fa molts anys, en aquest port pels remers tarragonins en unes eliminatòries per al campionat d'Espanya de canoé que s'havien de celebrar aquí. Jo havia de representar el Club Marítim de Barcelona, en competició amb un basc d'Urquirolak de Sant Sebastià i un fornit pescador de Tarragona. Naturalment, vaig ser l'últim.

El text i l'autor

Carlos Barral Agesta va néixer a Barcelona el 1928 i va morir-hi el 1989. Fill d'editors, va continuar la tasca paterna a l'Editorial Seix Barral i a Barral Editors. La seva tasca editora va ajudar a renovar la literatura espanyola en els darrers anys del franquisme. Per tradició familiar els Barral tenien casa d'estiu a Calafell. L'univers mariner i marítim del poble va esdevenir, en certa manera, el mite de la infantesa feliç, lloc de record del pare desaparegut. Els seus relats recreen aquella costa encara no descoberta pel turisme i la burgesia urbana. La seva figura va acabar per convertir-se en un personatge complet, d'una peça, que, fins i tot, en l'aspecte físic, amb la barba blanca i allargassada, recordava el déu del mar. Va ser escollit senador per Tarragona a les eleccions de l'any 1982.

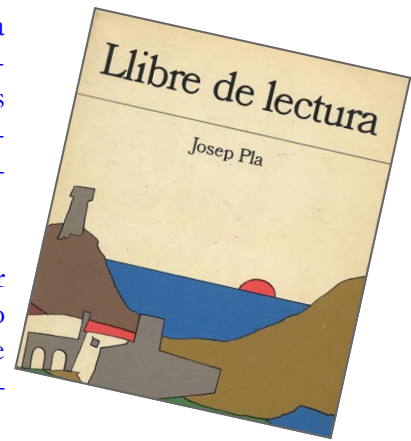
5. Pantalà de fusta

El mestre d'aixa

És agradable passar una estona amb els calafats. Vull dir en els petits tallers del litoral. Quan són massa grans, esdevenen baluernes de la indústria pesada. La construcció d'un vaixell de ferro fa un soroll infernal. És millor veure-ho del cinema estant. Ara, les petites drassanes són adorables. La fusta hi fa

fa una olor deliciosa. La serra funciona amb una sonsònia monòtona i pausada. Els efluvis del quitrà al foc us obren la gana, i, si esteu refredat, us destapen. [...]. Els oficis han creat les coses més belles, més gràcils, més elegants del món. El que fan les màquines és trist, hòrrid, depriment, d'una fúnebre vulgaritat. Quan es presentava un client, el mestre d'aixa deia

—Vós, què voleu? Una embarcació per anar a la vela o per navegar amb motor? ¿Una embarcació quillada a la manera mallorquina o una plataforma per a pescar a la teranyina? Hi ha moltes classes de bastiments, perquè no hi ha dues coses iguals. Doneu-me la llargada, l'amplada i el puntal, jo us faré

una maqueta i llavors veurem si el que voleu és una embarcació o una granota. Perquè podria ser que la cosa que vós voleu fos una tartana. El gust individual sol fallar

— Home!

— És clar ... Us ho deia ara mateix: no hi ha dos vaixells iguals, perquè ni els fets en sèrie no resulten iguals. Això de fer coses iguals, tipus únics, unitats, no ho fan ni les màquines. Ara, fer coses diferents, abandonant-se al caprici individual, és molt arriscat, perquè no se sap mai el que sortirà

— Així, no hi ha cap regla ?

— Poques. Digueu-me el que voleu; jo faré un projecte. El discutirem i llavors podrem tirar endavant. Un vaixell s'ha de fer navegar, i això no és una fantasia : és una realitat.

El text i l'autor

Josep Pla és l'escriptor català més llegit i més popular de totes les èpoques. Va dedicar la seva vida a la literatura i al periodisme amb un estil que combina els girs populars, la simplicitat i la creativitat en els recursos metafòrics. La seva obra completa, que ell mateix comença el 1956, es reprèn d'una manera definitiva nou anys després. Abasta més de 45 volums, aproximadament unes vint mil pàgines de prosa. Una part important de la seva obra literària està dedicada a la mar: als oficis que s'hi relacionen, a la cuina, als pescadors, als paisatges marins ...

Pel car de fora

A principis de segle hi havia almenys trenta parelles de bou i trenta o quaranta palangrers, a part de les barcades de sardinal i tresmallers que embarcaven els homes de l'*arrastro* durant mesos de veda. El barri tenia una vida molt pròpia i organitzada. Era un lloc amb molta vida de cafè, més que de taverna, com en altres ports. El Moreno recorda que els anys anteriors a la gran Guerra funcionava amb molta serietat com una mena de casino corporatiu o gremial, la Societat de Pescadors, on ara hi ha el restaurant La Puda. Els socis hi havien de servir un dia cada setmana i es repartien els beneficis. Quan ell se'n va anar a servir al rei, l'any 1919, va rebre seixanta pessetes de plata de beneficis acumulats que li van servir de viàtic. Hi havia altres cafès, el del Manant, el del Ventura o el del Carrasco, on es reunien penyes diferents a xerrar i a jugar a cartes, al capvespre o a les hores mortes, mentre els fadrins esperaven l'hora de salpar. A part de la Societat i la Confraria professional hi havia societats devotes relacionades amb la vida religiosa de la ciutat i amb les seves processons i festes. Encara que les mariners, i sobretot els mariners meridionals, no han estat mai gent de missa, Tarragona és una ciutat mil·lenàriament clerical i no faltaven entre la gent de mar encaputxats de Setmana Santa i oferents d'exvots a l'Ermida de Sant Magí.

Els pescadors del Serrallo tenien a principis de segle nombroses instal·lacions corporatives, tenyidors de xarxes, fàbrica de gel, varador mecànic —màquina, com se'n diu— però no eren propietaris del Pes, com altres confraries, i aquest servei era explotat per particulars, com a Vilanova. Les famílies d'armadors, patrons amb interessos, han perdurat fins l'actualitat i al barri encara ara són vients els renoms de fi de segle i dels temps posteriors, però anteriors a la mecanització: Pabori, Banero, Cua, Caparrot, Xarvi, Agullat (quan temps deu fer que ningú veu un exemplar d'aquesta estranya espècie d'esquals?), Llenetes, Pedal, Nyonyes, Calderes, Petxines, Xuflero, Tararet, Garetas, Macarroni, Punyeta, noms mítics, molts d'ells trasplantats a les costes de la Catalunya Vella.

6. Antic emplaçament de la subhasta

Dies a Tarragona

Vam seure una estona a la porta d'una caseta marinera mentre el sol tombava de gairell. Així vam veure arribar les barques airoses, femenines (n'hi ha de ben grosses), totes amb el peix al cove. Vull dir que el duien triat en cistelles. Ja descarregat, era encisador de veure passar les vivesteories – homecistella-dona-cistella-noi-cistella- contra un fons de pals i cordes i la blavor de la mar. Anaven a la Cooperativa on fan la subhasta. Era a planta baixa i el terra, mullat, s'omplí de gent i de cistelles. Sobre d'aquestes, els molls alçaven la cua tensa de la darrera cuada. Tots en cercle, igual que els congress, i les pelaies i els escamarlans. En cercle, sota la presidència de les llagostes armades (aquests samurais), o dels pops, jutges de cares fosques.

Un regatxo de quaranta anys, alt i amb el pit com un toro, cantava amb veu de tenor:

— Trip ! Trip ! Trip !

Així sonava el seu cant a les meves orelles. De tant en tant, feia una pausa i amb un llapis escolar, amb molta aplicació, apuntava algun misteri en una llibreta negra de les tapes. L'encerclaven deu o dotze bonifacis que miraven el sostre amb l'aire babau dels babaus. No ho eren pas. Un signe imperceptible un moviment de llavis, una ullada, i el joc era fet. Semblaven jugadors de brisca a les tavernes dels poblets, fa cinquanta anys. Però són ells els qui compren el peix, és a dir, són els vius. Els altres, és a dir, els qui els pesquen, tot just fan la viu viu.

El text i l'autor

El text seleccionat, un pèl irònic, és un fragment del capítol *Dies a Tarragona* de *Viatge a l'esperança*, on **Artur Bladé i Desumvila** explica l'estada que va fer a Catalunya l'any 1956 per tal de preparar el retorn de l'exili a Mèxic. Artur Bladé i Desumvila havia nascut a Benissanet el 1907. L'any 1961 es va establir a Tarragona, a la plaça de la mitja Lluna, per continuar la seva carrera de periodista, escriptor, publicista i historiador.

7. Plaça Bisbe Bonet. Església de Sant Pere.

El Serrallo

Sant Pere també hi és; l'esglesiola
amable en guarda la preuada imatge,
com la guarden els cors dels serrallencs,
del poble que l'aixeca i la bressola,

en ser-ne el dia, fins que amb ferm coratge,
a genollons i pels graons negreus
l'entra de nou al temple que l'espera
per escoltar com sempre la preguera
confiada, amb aromes salobrencs!

I la Verge del Carme ... que amorosa
acull arreu la gent de la marina
i és del Serrallo la més bella flor;
que cada any el contempla, piadosa,

des de l'ornada barca que camina
sobre les aigües; i que escolta el so
dels cants i les sirenes, complaguda
per l'esclat d'una fe prou coneguda
però que sempre el recordar-la és bo !

El text i l'autor

El ceriverí **Carles Cepero i Salat** (1920 - 2003) era llicenciat en dret, periodista i escriptor. Va exercir d'advocat a Lleida i a Tarragona i, també, de mestre d'ensenyament primari.

8. Plaça Bonet. Monument a la família pescadora

La memòria del Ros

El Serrallo era com un poble. Tots ens coneixíem. Carrer Trafalgar, carrer Gravina, carrer Sant Pere, carrer Espinach ... La majoria érem pescadors, gent de la mar. El Serrallo, llavors, no era el que és ara. Era molt poble, els carrers estaven sense asfaltar. Quan érem jovenets, jugàvem a boles i fèim un clot en terra, al mig del carrer. Era brut, perquè d'aigua corrent, a les cases, no n'hi havia. Hi havia tres o quatre fonts, al Serrallo, i anàvem amb el càntir a buscar aigua. La platja no era de sorra, hi havia vidres i pedres. Però el Serrallo era més familiar que ara. Ara, en tot aquest carrer, ja no conec a ningú.

Francesc Pedrol, al Serrallo, és el Ros. El Ros de la Guita. Li van treure el nom de petit, quan era rosset. Als deu anys, es va quedar sense pare. El Ros va plegar de col·legi i va pujar a la barca de la família. Feia de patró son germà Domingo, vint anys més gran que ell. Llavors, a finals de la dècada dels vint, feia poc que les barques havien canviat la vela pel motor. [...]

La Carme, la filla del Ros, arriba on no arriba ell. El completa. Mentre mirem les fotografies antigues [...] em parla del lloc on varaven les barques de vela, al Varadero, dels bous que les treien de l'aigua, de l'estable on guardaven aquests bous, del nom de les barques i dels mariners que les tripulaven.

— Aquí no *entropessem* mai: embarranquem. El cotxe no l'aparquem: l'atraquem. I les persianes no les apugem ni les abaixem: les hissem i les arriem. A vegades m'ho he de pensar una miqueta, quan ell em diu: hissa ! arria !

— Els pescadors no diem “lliga-ho bé”, com els terristes. Diem “Amarra-ho bé”.

Terristes. O sigui, tots aquells que no són mariners. Quina definició tan senzilla, pulcra i exacta. O ets de la mar o no n'ets.

El text i l'autor

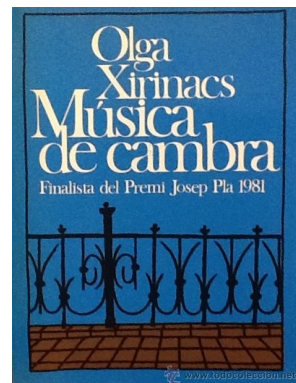
Ignasi Revés i Revés (Sarroca de Lleida 1976) és llicenciat en Ciències Polítiques. Escriu articles d'opinió i crítiques gastronòmiques en diaris i revistes locals i comarcals. És funcionari i viu a Reus.

9. Cruïlla carrers Espinach i Sant Joan

Música de cambra

"El bat de sol del matí és alleujat pel llevat que no cessa de bufar un dia i un altre. Arribem al Serrallo i seiem a la terrassa de la Puda on els pescadors, espartenyas de retaló, camisa i pantalons nets i planxats, juguen a dòmino i cartes a grans veus i cops de fitxa sobre les taules. Les embarcacions a recer veuen un vol de gavines sense ànsia, balandregen compassades i esperen els visitants que ens acostem a tocar una fusta, un llibant, una xarxa, un suro; el peix rebutjat sura fat i blanquinós en una mena de dansa semimacabra, oliosa i clapada de colors [...].

Una finestra al mar, sol ponent, carrer estret, olor de sal i brea, som al barri marítim. La decoració interior és de cobrellit de flors, paneres amb roba, tons taronja i daurat. Una noia cus o llegeix, o es vesteix sense preses: pell desfeta en coure, no fa fred. S'espera, enllà, l'arribada dels pescadors per la subhasta i el mar és lleugerament picat de mestral. Les barques ara porten pintura blava. L'ambient, a l'interior, és càlid. Miralls. Pot sentir-se la ràdio, fluixeta. La dolça mitjania. Llum de Segrelles, Sorolla, Anglada-Camarasa. [...].

El text i l'autor

L'escriptora **Olga Xirinacs** va néixer a Tarragona el maig de 1936. Hi viu. Ha participat a moltes de les iniciatives culturals i cíviques de la nostra ciutat. Escriu, de forma habitual, a molts diaris i revistes. Ha obtingut els premis més importants de la literatura catalana i a l'any 1990 la Generalitat li atorgà la Creu de Sant Jordi. Algunes novel·les i contes seus han estat traduïts al castellà, rus, basc, francès, anglès i alemany.

10. Plaça de Sant Magí

La taula rodona

[...] D'aquell petit món recordo sensacions, moments, olors, menges i, en especial, els personatges que l'habitaven. Al fons d'aquell local, sempre ple de gent, hi havia una taula única, la Taula Rodona. Aquella taula, sense ser una taula de reis i cavallers, era una taula d'alta volada ja que la clientela habitual era irrepetible. Els que hi eren gairebé cada matí del món eren en Facundo, un home de banca, amb un posat seriós i certament melangiós que fàcilment accedia a la broma irònica i al comentari de paraules justes; l'Andreu del Sord, [...] Mariano de la Rosona, conegut com Nano [...], era un home fort que explicava anècdotes sense parar i que no podia estar-se'n d'emprenyar els altres, encara que fossin desconeguts [...] Pep el Tociner, [...] Joanet, pescador de tota la vida i mestre de mestres en l'art de la cuina del peix i de l'arròs [...]. Molt sovint Joanet [...] cuinava aquella menja deliciosa a la rebotiga del Pep per després compartir-la i celebrar-la a taula. Aquell arròs no admetia cap crítica possible, ja que pocs se n'han arribat a cuinar de tal magnitud. De totes maneres, per tal d'esclafir a riure davant el posat del mestre, sempre hi havia algú que hi trobava alguna objecció, del tot infundada, t'ho asseguro. El darrer membre fidel era l'Abelardo, peixater d'ofici i un home fet a si mateix .

La taula rodona

T'he parlat dels clients, però a qui no puc deixar d'esmentar, ja que és essencial per entendre el caràcter d'aquell local, és a un dels amos del negoci, el Vicent. El Vicent era la viva imatge del català de mena, vull dir que semblava sortit d'aquells enrajolats pintats en què s'inscrivien refranys i frases fetes com "Aquí hi viu un del Barça" o "Home casat, home espatllat". Conco i de caràcter complicat era capaç d'enfadar-se amb algú i amb el bar ple de gom a gom, fotre fora tothom i tancar. [...] El moment per excel·lència de la Taula Rodona, és a dir quan adquiria dimensions èpiques tant pel que succeïa com pel que es comentava, era els dissabtes al matí. Hom sap que els dissabtes al matí és el moment quan es dona per tancada la setmana laboral al Serrallo, i la gent de mar aprofita per anar a fer petites reparacions a la barca o als arts. Després, ho culminen amb un bon esmorzar de forquilla [...] : bacallà amb samfaina o amb ceba, truita de patates o de carxofes, llonganissa amb tomaca, llom, pinxos, xampinyons amb all i julivert, pebrots i carxofes fregits, sèpia, maïres, sardines, popets ... En una cassola apart sempre hi havia tripes, unes tripes delicioses, cremoses en la seva essència lleugerament picantones, que demanaven a crits moltes llesques de pa per sucari i deixar ben neta la cassoleta. [...]

El text i l'autor

Felip Caudet Piñana va néixer a Tarragona l'any 1976. Sempre enamorat del seu barri, va créixer al costat de les barques i dels pantalans, on solia passar hores i hores pescant amb el seu pare, l'Abelardo. Fill de peixaters i net de pescadors, va trencar la tradició familiar per dedicar-se a "reparar" persones, dedicant-se a l'exercici de la fisioteràpia al bell mig del barri del Serrallo. Què era per un nen, i per a molts serrallencs, el bar Barceloneta? Més que un simple record, la plasmació d'una manera de ser, d'estar i de fer.

11. La Puda

La xarxa

Novembre de 1980. A la placeta de Sant Magí el sol s'hi atura poc, al punt just del migdia. En menys de mitja hora llepa l'aparador de la llibreria del Marcel i corre cap a les vies del tren com si tingués presa per deixar l'estretor dels carrers de voramar. En aquesta hora el Marcel té poca feina, així que penja un cartell a la porta en què avisa que és a La Puda. Allí l'esperen puntuals el Mestre i Ton Bou, com d'habitud. Hi va a recollir bocins d'història menuda perquè vol escriure un llibre. [...] a la terrassa de la Confraria hi ha també cinc o sis pescadors retirats que juguen cartes. El Marcel els saluda, també hi parla, també hi parlarà. Però ara seu amb el Mestre i el Bou, que l'esperen desvagats i amb ganes de garlar. Potser també de fantasiejar. Quan del que contenen deu ser veritat? Marcel convida. El Mestre és auster i demana un tallat, el pescador una cervesa i un grapat d'olives. Mira els núvols i prediu tempesta per l'endemà. No diu, però, que ho ha vist al diari a primera hora del matí.

Per on anàvem? Ho sabies que fa més d'un segle hi havia aquí viviers de musclos i ostres? És la manera el·líptica amb què Ton Bou pren la paraula. Una mena d'escalfament cerebral per ressuscitar records. Després de la guerra, s'enfila tot seguit regirant el seu anecdotari, hi havia tanta sardina que els dofins venien a menjar a les moles enxarxades i ens les feien malbé, les sardines s'espantaven i s'aixafaven amb les malles. I ens vam haver de defensar. Primer vam embarcar caçadors perquè tiessin als dofins. T'ho imagines? Caçadors a les barques! Va funcionar algunes setmanes, però aquests animals són vius i de seguida van aprendre que s'havien de submergir molt abans i atacar les moles per sota, així que vam haver de canviar i llavors feiem servir fulminants per espantar-los. Amb tot, perdíem tant com pescàvem. Són llestos, recony!

El text i l'autor

Jordi Tiñena (1955-2018). Des dels deu anys viu a Tarragona, ciutat on, per altra banda, hi ha situat algunes trames de novel·les seves, com *Els vespres de don Magí de Castellarnau*, *Dies a la ciutat* o la mateixa *Peix de gat*. És doctor en filologia catalana i llicenciat en filologia hispànica. És catedràtic d'ensenyament secundari. *Peix de gat* és una novel·la polifònica, que té com a escenari el Serrallo i la Tarragona de postguerra. Està escrita amb un llenguatge ric i viu de marcat accent mariner.

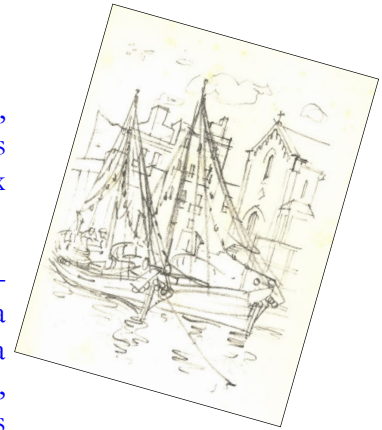
12. Escultures de Beatrice Bizot

Teoria del Serrallo

És un petit món [...] que es dilueix empès per la modernitat i, estadísticament, per l'absència de relleu en l'ofici de pescador. [...] És [...] com un poble que perd lentament els seus atributs, que s'esvaeix sense que puguem posar-hi remei.

A Tarragona, aquest fenomen de microclima social ben diferenciat i substancial, potser ja l'hem viscut a la Part Alta. Al Serrallo, a causa del límit físic ben remarcant, el bon grapat de gent dedicada a la pesca i l'abundància de tipus singulars, aquest procés, de dissolució, s'ha alentit. La Part Alta i el Serrallo són els espais de la ciutat que més càrrega poètica guarden. Parlo de l'aura emotiva i ciutadana de la vida en comú, en la qual els veïns comparteixen i freqüenten el mateix hàbitat, amb el frec de la quotidianitat i la litúrgia social de les festes veïnals, els mínims rituals de costums de qualsevol veïnat. Barris i carrers en els quals encara s'experimenta una sort de comunió civil permanent, omnipresent, amb les seves alegries i misèries.

El Serrallo ja anat perdent les seves referències; se'n van evaporant les essències a una velocitat que quasi no deixa espai per a la memòria. La modificació física, fins i tot, ha estat ràpida i brutal; encara que, en gran part, beneficiosa pel barri. De manera que avui, al Serrallo, li van quedant pocs ancoratges per a la imaginació.

El text i l'autor

Joan Antoni Domènech és periodista i escriptor. Dirigeix una empresa de consultoria de comunicació. Ha publicat, entre altres, *Baix Camp*, *Entre el cel i la terra*, *Jaume Queralt*, *Homenots de Tarragona*, *Cròniques de Tarragona* i *Teoria del Serrallo*, al qual pertany el paràgraf seleccionat.

Referències bibliogràfiques

Antonio Guardias, Joan. *Sonets tarragonins.* Tarragona : l'autor, 1978.

Barral, Carlos. *Catalunya des del mar : pel car de fora.* Barcelona : Edicions 62, 2006.

Bladé i Desumvila, Artur. *Viatge a l'esperança : impressions d'un viatge a la nostra terra l'any 1956.* Barcelona : Pòrtic, 1973.

Caudet, Felip “La taula rodona”. A: *Un bar de contes.* Tarragona : Arola, 2012. p. 13-18.

Cepero i Salat, Carles. *Cal·lípolis : Poemes tarragonins.* Tarragona : Virgili editor, 1995.

Domènech, Joan Antoni. *Teoria del Serrallo : notes del barri mariner del Serrallo.* Tarragona : Tocar ferro, 2015.

Pin i Soler, Josep. *Jaume : Novel·la catalana.* Tarragona : Arola Editors, 2003.

Pla, Josep. *Llibre de lectura.* Barcelona : Destino, 1968.

Pujol Farrés, Imma. *En Ramon, el ranxero, de pescador a cuiner : la cuina de barca al Serrallo.* Tarragona : Centre d'Estudis Marítims i activitats del Port de Tarragona, 2013.

Revés, Ignasi. *Històries de la Costa Daurada i el Delta de l'Ebre.* Bisbal d'Empordà : Edicions Sidillà, 2015.

Tiñena, Jordi. *Peix de gat.* Tarragona : Arola, 2011.

Xirinacs, Olga. *Música de cambra.* Barcelona : Destino, 1982.

Yxart, Josep. “Passeig pel moll” A: *Tarragona notes de color.* Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1995, pp. 57-58.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Biblioteca Pública
TARRAGONA

